

شناسایی ویژگی‌های اثرگذار معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی در ایجاد حس رضایتمندی گردشگران در نواحی روستایی گیلان

پریسا شاه‌وردی^۱، سیده مامک صلواتیان^{۲*}، حسین صفری^۳

۱. دانشجوی دکتری، گروه معماری، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

۲. استادیار، گروه معماری، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

۳. استادیار، گروه معماری، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران.

چکیده

مقدمه: در فضای رقابتی موجود، اقامتگاه‌های بوم‌گردی برای بقا نیازمند بهبود عملکرد خود و جلب رضایتمندی گردشگران هستند. کیفیت معماری بنای اقامتگاه‌های بوم‌گردی به عنوان عاملی کلیدی در این زمینه ایفای نقش می‌نماید.

هدف: هدف از انجام پژوهش حاضر واکاوی و شناسایی مولفه‌های اثرگذار معماری اقامتگاه‌ها در جلب رضایتمندی گردشگران می‌باشد.

روش‌شناسی تحقیق: پژوهش از نوع کاربردی و توسعه‌ای بوده و با رویکرد تحلیل محتوا و با بهره‌گیری از روش داده بنیاد انجام یافته است. اطلاعات موردنیاز به صورت ترکیبی کتابخانه‌ای و روش میدانی و از طریق ۳۱ مصاحبه نیمه‌ساختاریافته به‌دست آمده است. تحلیل یافته‌ها توسط نرم افزار مکس کیودی‌ای صورت پذیرفت.

قلمرو جغرافیایی پژوهش: حوزه مورد مطالعه، مناطق روستایی استان گیلان را شامل می‌گردد.

یافته‌ها: با بررسی اطلاعات حاصله از مصاحبه‌ها در گام اول کدگذاری باز انجام و ۹۰ مفهوم شناسایی شد. سپس مفاهیم در قالب ۱۹ مقوله گسترده دسته‌بندی شده و در نهایت ۴ مقوله اصلی شامل بر ویژگی‌های فرهنگی تاریخی و هویتی معماری، کیفیت فضایی، ریزفضاهای خدماتی و مصالح و جزئیات بنا به‌عنوان مولفه‌های اثرگذار معماری در جلب رضایتمندی گردشگران شناسایی شدند.

نتایج: براساس نتایج پژوهش، بهره‌گیری از بناهای کهن، الهام از الگوهای معماری بومی منطقه جهت احداث اقامتگاه‌های جدید، توجه به اصول معماری پایدار، ایجاد دید و منظر، نورگیری مناسب اتاق‌ها، درنظرگرفتن تالار و ایوان با تناسب و جهت‌گیری مشابه الگوهای بومی، درنظر گرفتن فضای تعامل و دورهمی به صورت فضای بسته، نیمه‌باز و باز، استفاده از مبلمان سنتی، وجود حمام و سرویس بهداشتی در اتاق‌ها در مطلوبیت اقامتگاه‌های بوم‌گردی اثرگذار خواهد بود.

کلیدواژه‌ها: بوم‌گردی، اقامتگاه بوم‌گردی، رضایتمندی گردشگر، کیفیت معماری، مناطق روستایی گیلان.

* salavatian@iaurasht.ac.ir

Identifying the Effective Architectural Components of Ecotourism Resorts in Creating a Sense of Tourist Satisfaction in the rural areas of Gilan

Parisa Shahverdy¹  | Seyedehmamak Salavatian²  | Hossein Safari³ 

1. Ph.D.Candidate, Department of Architecture, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran. E-mail: psahverdy@tvu.ac.ir
2. Corresponding author. Assistant Professor, Department of Architecture, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran. E-mail: salavatian@iaurasht.ac.ir
3. Assistant Professor, Department of Architecture, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran. E-mail: hossein.safari@iaurasht.ac.ir

Abstract

Introduction: In the current competitive environment, ecotourism accommodations need to improve their performance and satisfy tourists to survive. The architectural quality of ecotourism residences plays a key role in this field.

Research Aim: The purpose of the present research is to analyze and identify the effective components of the architecture of the residences in attracting the satisfaction of the tourists.

Methodology: The research is the type of applied and developmental studies and has been conducted by content analysis using a ground theory method. The required information was obtained through a combination of library studies and field methods and through 31 semi-structured interviews. The findings were analyzed by MAXQDA software.

Studied Areas: The study area includes the rural areas of Gilan province.

Results: By examining the information obtained from the interviews, in the first step, open coding was done and 90 concepts were identified. Then the concepts are categorized in the form of 19 broad categories and finally 4 main categories include the cultural-historical and identity characteristics of architecture, spatial quality, service microspaces and building materials and details as the effective components of architecture in gaining satisfaction. Tourists were identified.

Conclusion: Based on the results of the research, the use of old buildings, inspiration from local architectural patterns of the region for the construction of new residences, paying attention to the principles of sustainable architecture, creating a view and landscape, suitable lighting for the rooms, considering the hall and porch with the same proportions and orientation as the local patterns, considering the space Interaction and gathering in the form of closed, semi-open and open space, use of traditional furniture, the presence of bathroom and toilet in the rooms will be effective in the desirability of ecotourism accommodations.

Keywords: Ecotourism, Ecotourism Resort, Tourist Satisfaction, Quality of Architecture, Rural areas of Gilan.

چکیده مبسوط

مقدمه: اقامتگاه‌های بوم‌گردی، خود به عنوان یک جاذبه گردشگری ایفای نقش می‌کنند. امروزه کسب‌وکارهای بوم‌گردی در فضای رقابتی قرار گرفته‌اند و برای بقا نیازمند بهبود عملکرد خود می‌باشند. در این راستا میزان رضایتمندی گردشگران در موفقیت اقامتگاه‌های بوم‌گردی نقش کلیدی دارد. زیرا رضایتمندی از مقصد گردشگری منجر به وفاداری گردشگران به مقصد می‌گردد. بنابر پژوهش‌های انجام‌یافته، آنچه مسلم است تامین نیازها، انتظارات و توقعات گردشگران و ایجاد حس رضایتمندی در آن‌ها عاملی جهت تداوم حیات اقامتگاه‌ها می‌باشد. بنابراین شناخت انتظارات و توقعات گردشگرانی که به قصد بوم‌گردی به گیلان سفر می‌کنند، نقش مهمی در نحوه طراحی و ارائه دستورالعمل‌های ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان خواهد داشت. در این میان آنچه حائز اهمیت و توجه ویژه می‌باشد کیفیت و نوع ساختار بنای اقامتگاه‌های بوم‌گردی می‌باشد که نیازمند مطالعه دقیق و موشکافانه بوده و فقدان پژوهشی جامع در این زمینه لزوم انجام این تحقیق را تبیین می‌نماید. هدف از انجام پژوهش حاضر واکاوی و شناسایی مولفه‌های اثرگذار معماری اقامتگاه‌ها در جلب رضایتمندی گردشگران می‌باشد. حوزه مورد مطالعه، اقامتگاه‌های بوم‌گردی نواحی روستایی استان گیلان می‌باشد.

روش پژوهش: پژوهش از نوع کاربردی و توسعه‌ای بوده و با رویکرد تحلیل محتوا و با بهره‌گیری از روش داده بنیاد انجام یافته است. بخشی از اطلاعات موردنیاز به صورت کتابخانه‌ای و بخش دیگر داده‌ها به روش میدانی و از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته به‌دست آمده است. مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری مقوله‌ها و کسب پایایی ادامه یافتند. در مجموع ۳۱ نفر شامل بر گردشگرانی که تجربه اقامت در اقامتگاه‌های بوم‌گردی گیلان را داشتند، متخصصان حوزه بوم‌گردی و مدیران اقامتگاه‌های بوم‌گردی گیلان جامعه آماری مورد مصاحبه را تشکیل دادند. تحلیل یافته‌ها از طریق کدگذاری باز، محوری و گزینشی و در نرم افزار مکس کیودی‌ای صورت پذیرفت.

نتایج و بحث: با بررسی اطلاعات حاصله از مصاحبه‌ها در گام اول ۹۰ مفهوم شناسایی و کدگذاری باز انجام یافت و مفاهیم در گام بعدی در قالب ۱۹ مقوله گسترده دسته‌بندی شده و در نهایت ۴ مقوله اصلی شامل بر ویژگی‌های فرهنگی تاریخی و هویتی معماری، کیفیت فضایی، ریزفضاهای خدمتی و مصالح و جزئیات بنا به‌عنوان مولفه‌های اثرگذار معماری در جلب حس رضایتمندی در گردشگران شناسایی شدند. براساس یافته‌های موجود شباهت معماری بنای

اقامتگاه، به بناهای بومی و الگوهای کهن منطقه از عواملی است که در نگاه اول موجبات جلب رضایت گردشگران را فراهم می‌سازد. وجود نور، دید و منظر مناسب اتاق‌ها و تامین فضای شخصی و خلوت از فاکتورهای مورد انتظار گردشگران می‌باشد. همچنین یافته‌ها حاکی از آن است که فضای باز حیاط و محوطه نیز مانند فضاهای بسته و نیمه باز در جلب نظر گردشگران نقش کلیدی دارد. از دیگر عوامل اثرگذار معماری در جلب رضایت گردشگران ریزفضاهای خدماتی می‌باشد. فضای پذیرایی، فضای دورهمی و تعامل، فضای آموزش و فروش صنایع‌دستی و محصولات محلی، فضای بازی و سرگرمی کودکان، فضای عکاسی با لباس‌های محلی، فضای نگهداری حیوانات خانگی و ... برخی از فضاهای مورد انتظار گردشگران در اقامتگاه‌ها می‌باشد. بنابر اظهارات گردشگران و متخصصان، بنای اقامتگاه خود از جاذبه‌های سفر بوده و باید منحصر به فرد باشد. روش‌های نوین در سایر نقاط کشور نیز اجرا شده و برای مهمانان جذابیتی ندارد. به علاوه اغلب بوم‌گردان گردشگران فرهنگی هستند و وفاداری به اصول پایداری در معماری و همسوی بودن با قوانین جهانی بوم‌گردی، بر میزان رضایتمندی آن‌ها از اقامتگاه نقش دارد.

نتیجه‌گیری: براساس نتایج پژوهش، پیشنهادات و دستورالعمل‌هایی جهت احداث اقامتگاه‌های جدید و توسعه و بهسازی اقامتگاه‌های موجود در استان گیلان ارائه گردید. از جمله این موارد می‌توان به بهره‌گیری از بناهای کهن، الهام از الگوهای معماری بومی منطقه جهت احداث بنای اقامتگاه‌های جدید، توجه به اصول پایداری در معماری اقامتگاه، ایجاد دید و منظر مناسب، توجه به نورگیری مطلوب اتاق‌ها، در نظر گرفتن تالار و ایوان با تناسب و جهت‌گیری مشابه الگوهای بومی، در نظر گرفتن فضای تعامل و دورهمی به صورت فضای بسته، نیمه‌باز و باز، استفاده از میلمان سنتی در اتاق‌ها، وجود حمام و سرویس بهداشتی در اتاق‌ها و ... اشاره نمود. پژوهش حاضر به مطالعه پیرامون اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان گیلان پرداخته است که اکنون فقط در مناطق روستایی استان مشغول به فعالیت می‌باشند؛ نتایج حاصل از پژوهش می‌تواند به اقامتگاه‌های بوم‌گردی شهری در استان گیلان نیز تعمیم یابد. به این ترتیب که از نتایج حاصل از پژوهش می‌توان در طراحی اقامتگاه‌های روستایی و شهری استفاده نمود و نیز در توسعه و بهسازی اقامتگاه‌های موجود از آن‌ها بهره جست.

کلیدواژه‌ها: بوم‌گردی، اقامتگاه بوم‌گردی، رضایتمندی گردشگر، کیفیت معماری، مناطق روستایی گیلان.

Extended Abstract

Introduction: Ecotourism resorts play a role as a tourist attraction in ecotourism. Ecotourism businesses are today in a competitive environment and need to improve and enhance their performance to survive. Accordingly, the level of tourist satisfaction plays a critical role in the success of ecotourism resorts because the satisfaction of the touristic destination leads to the loyalty of tourists to the destination. According to the conducted research, what is certain is that meeting the needs, expectations and expectations of tourists and creating a sense of satisfaction in them is a factor for the continuation of the life of residences. Therefore, knowing the expectations and expectations of tourists who travel to Gilan for ecotourism will play an important role in how to design and provide guidelines for creating ecotourism residences in the province. In this, what is important and special attention is the quality and type of building structure of ecotourism residences, which requires a detailed and scrutinizing study, and the lack of comprehensive research in this field explains the necessity of conducting this research. The purpose of the present research is to analyze and identify the effective components of the architecture of the residences in gaining the satisfaction of the tourists. The area of study is ecotourism resorts in Gilan province.

Methodology: The research is the type of applied and developmental studies and has been conducted by content analysis using a ground theory method. A portion of the required data is obtained by the library method and the other part of the data is obtained through a field method and a semi-structured interview. The interviews continued until achieving the theoretical saturation of the categories and reliability. The statistical population interviewed was composed of 31 people, including tourists who experienced staying in Gilan ecotourism resorts, ecotourism specialists, and managers of Gilan ecotourism resorts. The analysis of the findings was done through open, axial and selective coding and in MAXQDA software.

Result and Discussion: By examining the information obtained from the interviews, in the first step, 90 concepts were identified and open coding was done, and in the next step, the concepts were categorized in the form of 19 broad categories and finally 4 main categories including the cultural-historical and identity features of architecture, spatial quality, service micro-spaces and building materials and details were identified as effective components of architecture in attracting a sense of satisfaction among tourists. Based on the existing findings, the similarity of the architecture of the residence building to the local buildings and old patterns of the region is one of the factors that at first sight provides the satisfaction of tourists. The presence of light, a good view of the rooms and the provision of personal space and privacy are among the factors expected by tourists. Also, the findings indicate that the open space of the yard and area, like closed and semi-open spaces, plays a key role in attracting the attention of tourists. Another effective factor of architecture in attracting tourists is service microspaces. Reception space, meeting and interaction space, space for teaching and selling handicrafts and local products, space for children's play and entertainment, space for photography with local clothes, space for keeping pets, etc. are some of the spaces expected by tourists in residences. According to the comments of tourists and experts, the building of the residence itself is one of the attractions of the trip and should be unique. New methods have been implemented in other parts of the country and are not attractive for guests. In addition, most ecotourists are cultural tourists, and loyalty to the principles of sustainability in architecture and alignment with global ecotourism laws play a role in their satisfaction with the accommodation.

Conclusion: Based on the research results, finally, some suggestions and instructions were presented for the construction of new resorts and the development and improvement of existing resorts in Gilan province. Among these suggestions, the following can be mentioned: the use of old buildings, inspiration from local architectural patterns of the region for the construction of new residences, paying attention to the principles of sustainability in the architecture of residences, creating a suitable view, paying attention to the optimal lighting of the rooms, Creating a hall and a porch with the same proportions and orientation as the local examples, Creating an interaction space in closed, semi-open and open spaces, using traditional furniture in the rooms, the presence of bathrooms in the rooms, etc. The present research has studied about the ecotourism residences of Gilan province, which are currently only active in the rural areas of the province. The results of the research can be extended to urban ecotourism residences in Gilan province. In this way, the results of the research can be used in the design of rural and urban residences, and they can also be used in the development and improvement of existing residences.

Keywords: Ecotourism, Ecotourism Resort, Tourist Satisfaction, Quality of Architecture, Rural areas of Gilan.

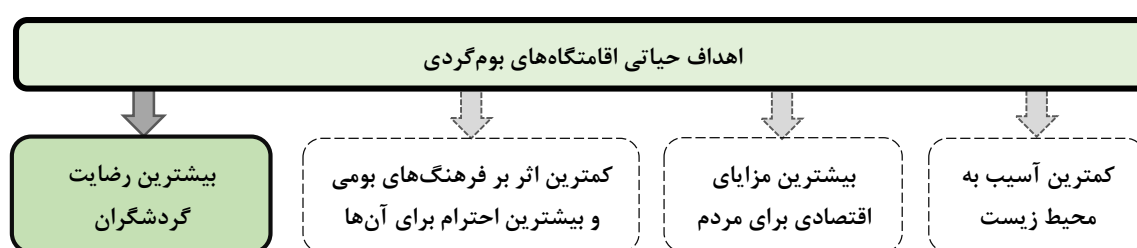
مقدمه

صنعت گردشگری یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصادی جهان است و در بسیاری از کشورها، این فعالیت مهم‌ترین منبع کسب درآمد، ایجاد اشتغال و انگیزه اصلی توسعه زیرساخت‌ها و تسهیلات زیربنایی می‌باشد (Shafiei & Rabbani, 2018: 21). گردشگران در مدت اقامت در مقصدهای گردشگری با ساکنان محلی ارتباط و تماس برقرار می‌کنند و نتیجه حاصل از روابط متقابل آن‌ها در کیفیت زندگی، نظام ارزشی، تقسیم کار، روابط خانوادگی، گرایش‌ها، الگوهای رفتاری، آداب و سنت‌های جامعه میزبان تغییراتی را به وجود می‌آورد (Rajabi, Molaeih Hashjin & Motamedimehr, 2023: 212). امروزه گردشگری یک ساز و کار اثرگذار در توسعه به خصوص در جوامع روستایی به شمار می‌رود و همواره برنامه‌ریزان رونق گردشگری را به عنوان اولین راهکار توسعه روستایی پیشنهاد کرده‌اند (Foroutan, Molaeih Hashjin, & Ghoreyshi, 2025: 1). به گفته صاحب‌نظران گردشگری روستایی پایدار، فرصت بی‌نظیری برای اجتماعات روستایی به منظور حفظ یا افزایش کیفیت زندگی‌شان فراهم می‌کند (Hassanvand, 2011). از طرفی توسعه روستایی نقش مهمی در رسیدن به اهداف توسعه ملی دارد (Hallaji Sani, Molaeih, 2021: 1).

بوم‌گردی یکی از گونه‌های گردشگری است که در راستای توسعه گردشگری پایدار قرار می‌گیرد و به دلیل تجربه‌گرایی و خاص بودن محیط فیزیکی که در آن شکل می‌گیرد، هر روز گردشگران بیشتری را به خود جلب می‌نماید. بنابر تعریف ارائه شده توسط انجمن جهانی بوم‌گردی در سال ۲۰۱۵، "بوم‌گردی" سفری مسئولانه به جاذبه‌های طبیعی برای لذت بردن، ادراک ارزش طبیعت و همراهی کردن با ویژگی‌های فرهنگی متعلق به گذشته و حال است، به طوری که حافظ زیست‌بوم بوده، سبب پایداری کیفیت زندگی مردم منطقه شده، شامل آموزش بوده و در آن گردشگر در فعالیت‌های سودآور اجتماعی اقتصادی مردم محلی مشارکت داشته باشد (Shafiei & Rabbani, 2018: 47). از مهم‌ترین و ملموس‌ترین اثرات ظهور اقامتگاه‌های بوم‌گردی در هر مکان آثار اقتصادی آن است و در حال حاضر درآمدزایی فراوان این فعالیت در بسیاری از کشورهای جهان مردم را به سرمایه‌گذاری در این بخش ترغیب نموده است (Mohamadi Garfami, Amar & Ghoreyshi, 2023: 199). به نظر می‌رسد اقامتگاه‌های بومی ظرفیت ایجاد و توسعه سازوکارهای احیای فرهنگ‌ها و تمدن‌های محلی و احیای دانش‌ها و علوم و فنون بومی ریشه‌دار در تاریخ را دارند (Mehta et al., 2019). در این میان اقامتگاه‌های بوم‌گردی به عنوان عناصر خدماتی مهم در بوم‌گردی، نقش مهمی در توسعه گردشگری دارند (RostamPisheh, Nasir Salami, & Tizghalam Zonouzi, 2019). طراحی بومی این اقامتگاه‌ها، غذاهای محلی، پوشش محلی کارکنان و دکوراسیون این اقامتگاه‌ها حس حضور در یک خانه بومی را به گردشگر القا می‌کند که این مسئله باعث آشنایی با فرهنگ‌ها و پایداری اجتماعی فرهنگی مقصد می‌شود (Mahdavinejad & Bahrami, 2014). این اقامتگاه‌ها معمولاً توسط مردم محلی اداره می‌شوند و در نتیجه موجب افزایش اشتغال جامعه محلی و رونق اقتصادی مقصد می‌گردند. بنابراین می‌توان گفت افزایش تقاضای اقامتگاه بوم‌گردی می‌تواند بخشی از اهداف گردشگری پایدار را محقق کند (Doosti Irani & Basouli, 2021).

در اصل ۵۰ قانون اساسی کشور بر حفظ محیط‌زیست و توسعه پایدار تصریح شده است و حفاظت از محیط زیست و استفاده پایدار از منابع طبیعی از اولویت‌های راهبردی ایران برای دستیابی به توسعه پایدار است (Salehi & Habibi, 2023: 90). کشور ایران به جهت دارابودن تنوع زیستی منحصر به فرد و جاذبه‌های ناشی از آن، ظرفیت بالایی در زمینه توسعه اکوتوریسم دارد و به عنوان یکی از کانون‌های اصلی گردشگری در قلمرو سرزمینی مطرح است (Fakhrjamali, Sahraei Nejad, & Moosavi, 2021).

(Fatemi, 2021). استان گیلان با دارا بودن جاذبه‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی جایگاه مهمی در نظام گردشگری کشور دارد و از ظرفیت‌های بسیار بالایی جهت توسعه صنعت گردشگری برخوردار است (Godarzvand Chegini, Molaeih Hashjin, 2009: 187). بوم‌گردی یکی از رویکردهای نوین در توسعه گردشگری به‌ویژه در مناطق روستایی استان گیلان است. این استان دارای پتانسیل‌های فراوان در زمینه توسعه بوم‌گردی می‌باشد. بنابر آمارهای اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان گیلان، تعداد اقامتگاه‌های بوم‌گردی در مناطق روستایی استان در چند سال اخیر رشد چشمگیری داشته است. توان این اقامتگاه‌ها بسیار بالا بوده و در صورت بهره‌وری صحیح می‌تواند اثرات مثبتی بر توسعه اشتغال و اقتصاد منطقه، رونق تولید و کشاورزی، حفظ محیط زیست، حفظ و احیای فرهنگ منطقه و البته حفظ و باززنده‌سازی معماری بومی و اصیل گیلان داشته باشد. بنابر مطالعات انجام یافته، مطابق با شکل (۱) کمترین اثر بر محیط زیست، بیشترین مزایای اقتصادی برای مردم میزبان، کمترین اثر بر فرهنگ‌های بومی و بیشترین احترام برای آن‌ها و همچنین بیشترین رضایت برای گردشگران از مهم‌ترین اهدافیست که در توسعه این اقامتگاه‌ها مدنظر قرار گرفته است (Shafiei & Rabbani, 2018: 188).



شکل ۱. اهداف حیاتی اقامتگاه‌های بوم‌گردی (منبع: شفیی و ربانی، ۱۳۹۸)

رضایت گردشگر، پدیده‌ای رفتاری است که از طریق ابعاد احساسی و شناختی فعالیت‌های گردشگری و ارزیابی عناصر و اشکال متعدد مقصد، ایجاد می‌شود (Barzegar, 2019). رضایت، سازه پس از خرید نامیده می‌شود. این سازه پس از خرید به طور عمده تابع انتظارات قبل از سفر و تجربیات سفر است (Rokneddin Eftekhari, Ramezannejad, & Pourtaheri, 2017). سازمان جهانی گردشگری برای رضایتمندی گردشگری تعریفی ارائه نموده است. رضایت گردشگران از یک مقصد را درجه‌ای از ارزیابی یک گردشگر از ویژگی‌های یک مقصد تعریف کرده‌اند که فراتر از انتظارات آن‌ها برای آن ویژگی‌هاست، به بیان دیگر رضایت‌بخش‌ترین تجربیات ممکن است آن‌هایی باشند که انتظار نمی‌روند (Rokneddin Eftekhari et al., 2017). رضایتمندی گردشگران، یکی از مهم‌ترین عوامل رقابتی و بهترین شاخص برای تضمین رشد و سوددهی آتی محسوب می‌شود (Arianpour, Jamshidi, 2013). و نقش مهمی در تداوم گردشگری و آینده این صنعت ایفا می‌کند (Asgharzadeh, Abbasi, 2023). زیرا گردشگران راضی، تمایل به انتقال تجربه مثبت خود به دیگران و تکرار مسافرت به محل دارند (Soleimani, Mohammadnejad, Khodadadi, & Ataei, 2015). بنابراین به هر میزان که رضایت گردشگر و توقعات و انتظارات هنجارمند آنان تامین شود به همان میزان احتمال تکرار آن در آینده بیشتر و جذب گردشگر و توسعه گردشگری محقق می‌شود (Hezarjaribi & Najafi, 2012). تشخیص میزان رضایت، اطلاعات بالارزشی را برای توسعه گردشگری فراهم می‌کند (Vosugh & Dadvarkhani, 2016: 65). از این رو شناخت عوامل رضایتمندی گردشگری یکی از مهم‌ترین حوزه‌های پژوهشی گردشگری می‌باشد. شناسایی شاخص‌ها و ارزیابی سطح رضایت گردشگران و دستیابی به شاخصی که بتواند عوامل موثر بر رضایت گردشگران و نتایج حاصل از آن را شناسایی کند ضروری است. وجود چنین شاخصی می‌تواند تصمیم‌گیران و ذی‌نفعان گردشگری را از عملکرد خدمات در این صنعت آگاه سازد (Barzegar, 2019).

یکی از مهم‌ترین موضوعاتی که در ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی مورد بحث قرار می‌گیرد، ساختار اقامتگاه‌ها از نظر اصول معماری است. به گونه‌ای که بخش قابل توجهی از ضوابط و دستورالعمل‌های جهانی ایجاد اقامتگاه‌های بوم‌گردی به کیفیت معماری اقامتگاه‌ها اختصاص یافته است (Mehta, Baez, & O'Loughlin, 2019). در مقوله کیفیت معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی، رضایت گردشگران از معماری مهم و تعیین‌کننده است. ویژگی‌های معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی به ویژه ساختار کالبدی آن، تأثیرات مهمی در افزایش یا کاهش گردشگران و میزان استقبال از فضاهای بوم‌گردی دارد (Raeisi Nejad, Mirhosseini, & , 2019).

(Jahanbakhsh, 2021). در دنیای رقابتی امروز، نخستین سفر به یک مقصد گردشگری به معنی موفقیت آن مقصد گردشگری نیست، بلکه تکرار سفر به مقصد گردشگری و معرفی و تبلیغ آن نزد گردشگران بالقوه است که می‌تواند موفقیت آن مقصد گردشگری را در بلند مدت رقم بزند (Seyed Hashemi, 2019: 2). بدین ترتیب معماری اقامتگاه نقش مهمی در توسعه بوم‌گردی در آینده خواهد داشت. در این میان آنچه حائز اهمیت و توجه ویژه می‌باشد کیفیت و نوع ساختار بنای اقامتگاه‌های بوم‌گردی می‌باشد که نیازمند مطالعه دقیق و موşkافانه بوده و فقدان پژوهشی جامع در این زمینه لزوم انجام این تحقیق را تبیین می‌نماید. هدف مطالعه حاضر دستیابی به ویژگی‌های معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی گیلان است به گونه‌ای که به نیازهای گردشگران پاسخگو بوده و موجبات حس رضایتمندی در آن‌ها را فراهم سازد و بر این اساس در پی پاسخ به سوال زیر خواهد بود:

چه شاخص‌هایی از کیفیت معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان گیلان در جلب رضایتمندی گردشگران تعیین کننده هستند؟

در مباحث گردشگری همواره رضایتمندی گردشگران از رکن‌های پایداری این صنعت شناخته می‌شود و به دلیل اهمیت موضوع، پژوهش‌هایی در این رابطه انجام یافته است. این در حالی است که بررسی‌های صورت‌پذیرفته نشان می‌دهد پژوهش‌های انجام‌یافته در حوزه معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی و ارزیابی و سنجش ارتباط مابین رضایتمندی و معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی بسیار محدود می‌باشد. جدول (۱) به برخی از پژوهش‌های انجام یافته در این خصوص اشاره دارد.

جدول ۱. پیشینه پژوهش (منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

عنوان پژوهش	پژوهشگر/ سال نشر	یافته‌های پژوهش
تحلیل مولفه‌های تأثیرگذار بر رضایتمندی از مقاصد گردشگری (موردپژوهی: گردشگران شهرستان قروه)	Aghaei, Razavian, Saeedi Rad, & Khazaei/ 2015	بین تمامی شاخص‌های کیفیت تسهیلات و خدمات ارائه شده برای گردشگران و رضایتمندی گردشگران همبستگی مثبت و معناداری برقرار است. مهم‌ترین عاملی که موجب رضایتمندی گردشگران می‌شود کیفیت رفتار جامعه میزبان است.
تحلیل کیفیت و تبیین مطلوبیت اقامتگاه‌های سنتی کاشان و نقش آن در رضایتمندی گردشگران شهری	Kiani Salmi, Shaterian, & Sheikh Zadeh/ 2019	یافته‌ها در این تحقیق حاکی از آن است که شاخص امکانات و تجهیزات بیشترین اثر را در تبیین مطلوبیت اقامتگاه‌های سنتی داشته است. همچنین ارتباط مستقیم و معناداری مابین متغیر مستقل مطلوبیت اقامتگاه و رضایتمندی گردشگران وجود دارد به نحوی که با افزایش مطلوبیت اقامتگاه‌ها بر رضایتمندی گردشگران نیز افزوده می‌شود.
نقش تصویر برند اقامتگاه‌های بوم‌گردی بر روی وفاداری گردشگران (مورد مطالعه: گردشگران اقامتگاه‌های بوم‌گردی در شهرستان کاشان)	Seyed Hashemi/ 2019	نتایج حاصل از این تحقیق گویای آن است که ارتقا تصویر برند اقامتگاه‌های بوم‌گردی متغیری اثربخش و کلیدی برای توسعه کسب‌وکار آن است. همچنین رضایت و تعهد گردشگر بستگی به رابطه میان انتظارات او قبل از سفر و ارزیابی‌اش از تجربه سفر دارد.
ارزیابی و تحلیل تطبیقی ساختار کالبدی اقامتگاه‌های بوم‌گردی (مورد مطالعه: اقامتگاه‌های بوم‌گردی تالارخانه بردبار و دیلمای گشت استان گیلان)	RostamPis heh et al./ 2019	نتایج حاصل از تحقیق نشان داد که اقامتگاه تالارخانه از نظر ساختار معماری در سطح بالاتر و استاندارد بهتری قرار دارد و معماری آن نسبت به معماری روستا متفاوت است و این میزان تفاوت در اقامتگاه دیلمای گشت کمتر است. نتیجه نهایی پژوهش برای اقامتگاه دیلمای گشت بهبود و برای اقامتگاه تالارخانه ارتقا است.
بررسی کیفیت خدمات و تمایل به استفاده مجدد در کسب‌وکارهای محلی: مورد اقامتگاه‌های بوم‌گردی در استان گلستان	Latifiyan, Sharifzade h, Abdollahza deh, & Mollahosse ini/ 2020	نتایج این تحقیق نشان می‌دهد میانگین رضایت از مولفه‌های سه‌گانه کیفیت خدمات، شامل محتوا، زمینه و رفتار در اقامتگاه‌های بوم‌گردی کمتر از اهمیت کیفیت این خدمات است. در نتیجه هر اندازه کیفیت خدمات اقامتگاه‌های بوم‌گردی افزایش پیدا کند به همان میزان نیز تمایل به بازگشت در بین گردشگران افزایش پیدا می‌کند.
بررسی ارتباط ساختار معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی با میزان رضایتمندی گردشگران مطالعه موردی: اقامتگاه‌های بوم‌گردی روستای جنت‌رودبار، رامسر، استان مازندران	Raeisi Nejad et al/ 2021	نتایج تحقیق نشان می‌دهد که معماری اقامتگاه‌ها از لحاظ تامین نیازهای اساسی سکونت و اقامت بیشترین رضایتمندی گردشگران را جلب کرده و از این حیث بر سایر اقامتگاه‌های معمول از نظر گردشگران ترجیح داشته‌اند. در مرتبه بعد شاخص‌های طبیعت‌گرایی معماری ۶۰ درصد رضایتمندی مخاطبان را کسب کردند. بعد فرهنگی-اجتماعی اقامتگاه‌ها کمترین میزان رضایتمندی را داشته است که با توجه به اهمیت این شاخص برای توسعه متوازن بوم‌گردی پیشنهادهایی در این رابطه ارائه شده است.

ارزیابی میزان رضایتمندی گردشگران از کیفیت معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی با هدف تبیین ضوابط ساماندهی آن‌ها (مطالعه موردی: اقامتگاه‌های بوم‌گردی روستایی تنکابن، استان مازندران)	Raeisi Nejad et al/ 2023	یافته‌های تحقیق نشان داد که معماری اقامتگاه‌ها از لحاظ تامین نیازهای عملکردی/طبیعت‌گرایی با میانگین ۳/۰۸ بیشترین جلب رضایتمندی را داشته‌اند. شاخص‌های نیازهای کالبدی فضایی در مرتبه بعد با میانگین ۲/۰۳ رضایتمندی مخاطبان را کسب کرده‌اند. شاخص‌های فرهنگی اجتماعی اقامتگاه کمترین میزان رضایتمندی را داشته‌اند.
تحلیلی بر شرایط توسعه و عملکرد اثربخش اقامتگاه‌های بوم‌گردی در نواحی روستایی پیرامون تالاب زریوار شهرستان مریوان مبتنی بر رویکرد سیستمی مدیریت گردشگری	Lahonian, Salem & Manooche hri/ 2024	بر اساس یافته‌های پژوهش، طراحی و معماری به‌عنوان یکی از عوامل و شرایط اثرگذار بر توسعه و اثربخشی اقامتگاه‌های بوم‌گردی شناسایی شد و پیشنهادات گردید معماری اقامتگاه بوم‌گردی منطقه بر مبنای ارائه اصالت، تنوع و بکر بودن طراحی و ایجاد شود و این همگنی میان معماری اقامتگاه با تنوع و رقابت در ایجاد تفاوت کاهش یابد. معماری اقامتگاه‌ها هویت‌ساز برای اقامتگاه باشد. هر اتاق و محوطه‌ای از اقامتگاه بوم‌گردی، روایتگر یک داستان و روایت بومی و فرهنگی منطقه شود.
ارائه چهارچوب کیفیت خدمات اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان چهارمحال و بختیاری.	Nazarizadeh Dehkordi, Abbasi & Moeini/ 2023	در چهارچوب ارائه شده، بعد اعتبار و ارزش خدمات به منزله اولویت اول و ظرفیت خدمات، بهبود و توسعه خدمات و فرایند و کارکردهای اجرایی به ترتیب اولویت دوم تا چهارم را کسب کردند.
تعیین‌کننده‌های رضایتمندی و وفاداری گردشگران روستایی نسبت به اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان گیلان	Asgharzadeh, Abbasi & Choobchian/ 2023	نتایج حاصل از پژوهش نشان داد بین متغیرهای کیفیت، انتظارات گردشگران و ارزش درک شده با متغیر وابسته رضایت رابطه مثبت و معنی داری در سطح ۱ وجود دارد. همچنین بین متغیر رضایت گردشگران و کاهش شکایت با متغیر وابسته وفاداری رابطه مثبت و معنی داری در سطح ۱ وجود دارد.
انگیزه گردشگران برای استفاده از اقامتگاه در تایلند و رضایت آنها بر اساس ویژگی فرهنگی و میراثی مقصد	Kanoknin/ 2009	نتایج حاصل از پژوهش حاکی از آن است که ویژگی‌های دموگرافیک، ویژگی‌های فرهنگی و تاریخی با رضایت گردشگران ارتباط معناداری با یکدیگر دارند.
شاخص رضایت گردشگران هنگ کنگ	Song, Van der Veen, Li, & Chen / 2012	عواملی همانند سن، جنس، فرهنگ و همچنین کیفیت خدمات و تسهیلات ارائه شده در مقصد، بر رضایتمندی گردشگران تاثیر فراوانی دارد که باعث می‌شود گردشگران بتوانند تجربه مجدد سفر را داشته باشند. این گردشگران می‌توانند در بازاریابی گردشگری نقش مهمی را ایفا کنند.
وفاداری گردشگر در گردشگری خلاق: نقش کیفیت تجربه، ارزش، رضایت و انگیزه	Suhartanto/ 2019	یافته‌های تحقیق گویای این مطلب است که کیفیت تجربه، ارزش درک شده، رضایت گردشگر و انگیزه گردشگری عواملی هستند که وفاداری گردشگران به یک جاذبه خلاق را تعیین می‌کنند و کیفیت تجربه بیشترین تاثیر را در وفاداری گردشگران دارد.
بررسی روابط ساختاری تصویر مقصد و رضایت گردشگران	Huyen Le/ 2020	یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که عامل تصویر مقصد در رضایت گردشگران نقش داشته و فاکتورهایی همچون بهبود کیفیت زیرساخت‌های گردشگری، متنوع‌سازی محصولات و تامین امنیت گردشگران در ارتقا ایجاد تصویر مقصد تاثیرگذار هستند.

با بررسی مبانی نظری و پیشینه پژوهش عواملی که موجبات حس رضایتمندی در گردشگران را فراهم می‌آورند و تاکنون مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته‌اند عیان می‌گردد. شکل (۲) بیانگر نتایج این مطالعات می‌باشد و متغیرهای تاثیرگذار در جلب رضایت گردشگران را بازگو می‌نماید. نتایج حاصل از بررسی مطالعات صورت گرفته داخلی و بین‌المللی نشان می‌دهد که محققان اغلب به سنجش میزان رضایتمندی گردشگران اکتفا نموده و در برخی پژوهش‌ها عوامل موثر بر رضایتمندی گردشگران را به صورت عام تحلیل نموده‌اند. نتایج برخی از این تحقیقات حاکی از آن است که یکی از عوامل اثرگذار بر میزان جلب رضایت گردشگران بنای اقامتگاه بوده و مابین کیفیت بنای اقامتگاه با میزان رضایتمندی گردشگران ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد اما به این مورد که بنای اقامتگاه حائز چه ویژگی‌های کالبدی معماری باشد به‌صورت دقیق اشاره‌ای نگردیده است. در تحقیق حاضر به طور خاص به ارزیابی دیدگاه‌ها و انتظارات گردشگران نسبت به فضای کالبدی و نوع معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی در مناطق روستایی استان گیلان پرداخته می‌شود که این نکته وجه تمایز پژوهش حاضر با پژوهش‌های پیشین است. در واقع جنبه نوآوری پژوهش در نوع نگاه به موضوع در محدوده جغرافیایی خاص و همچنین استفاده از رویکرد کیفی و ارائه مدل براساس داده‌های حقیقی حاصل از مصاحبه با اساتید، خبرگان موضوع و بهره‌برداران مستقیم اقامتگاه‌ها می‌باشد.



شکل ۲. مدل مفهومی پژوهش (منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

روش پژوهش

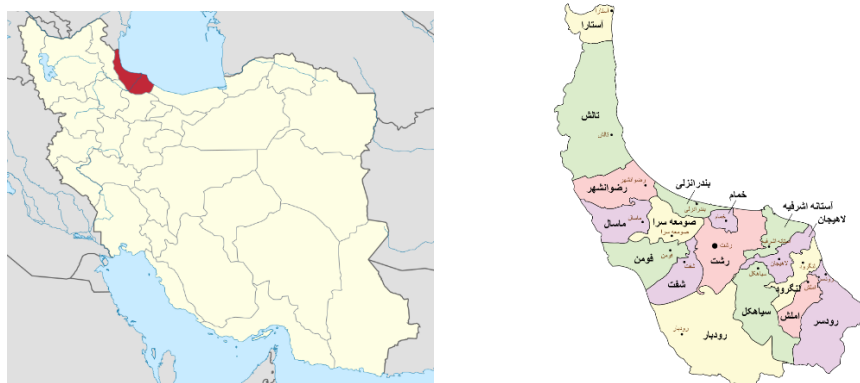
پژوهش حاضر از نظر هدف، توسعه‌ای و کاربردی و از نظر پارادایم در گروه تحقیقات کیفی قرار می‌گیرد. این پژوهش از بعد روش از نظریه داده بنیاد که یکی از روش‌های مرسوم در پژوهش‌های کیفی می‌باشد بهره برده است. نظریه داده بنیاد یک روش پژوهشی استقرایی و اکتشافی است که به پژوهشگران در حوزه‌های موضوعی گوناگون امکان می‌دهد تا به جای اتکا به نظریه‌های موجود، خود به تدوین نظریه اقدام کنند. این نظریه به شکل نظام‌مند و بر اساس داده‌های واقعی تدوین می‌شود (Babasafari, 2020: 11). در تحقیق حاضر گردآوری داده‌ها با اتکا به مدارک و اسناد کتابخانه‌ای و اینترنتی و نیز به روش میدانی و از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته، مشاهده مستقیم و غیرمشارکتی، تهیه عکس و فیلم، صورت پذیرفته است. متغیرهای پژوهش از نوع کیفی می‌باشد. متغیر وابسته "رضایتمندی گردشگران" و متغیر مستقل مجموعه متغیرهای مربوط به "ساختار معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی گیلان" را دربر می‌گیرد. هدف از پژوهش حاضر دسترسی به تصویر روشنی از ویژگی‌های معماری فضای اقامتی مطلوب از دیدگاه گردشگران در اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان گیلان می‌باشد که به جلب رضایتمندی آنان منجر می‌گردد. جامعه آماری پژوهش به صورت طبقه‌ای و از سه طیف شامل بر گردشگرانی که در اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان گیلان اقامت داشته‌اند، مدیران اقامتگاه‌های نقاط مختلف گیلان و افراد متخصص در حوزه بوم‌گردی شامل بر اساتید دانشگاه و مدیران اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان گیلان انتخاب شدند. نمونه‌گیری در طیف اول به صورت تصادفی و در طیف دوم و سوم که متخصصان و مدیران اقامتگاه را در بر می‌گرفت، به صورت هدفمند انجام شد. پس از ۳۱ مصاحبه عمیق با مشارکت کنندگان، اشباع نظری حاصل گردید، به گونه‌ای که اطلاعات و مضمون جدیدی از مصاحبه‌ها یافت نشد.

مصاحبه در قالب پرسش‌های نیمه‌ساختاریافته انجام یافت. تمامی مصاحبه‌ها ضبط و ثبت شد و سپس به صورت متن در نرم‌افزار ورد تایپ شد. متون پس از مطالعه و بررسی مجدد و حذف مواردی که به موضوع تحقیق ارتباطی نداشت، وارد نرم‌افزار تحلیل کیفی مکس کیودی‌ای شد تا مفاهیم و مضامین از آن استخراج گردد. با مرور کلمه به کلمه عبارت‌های متن و تشخیص واحدهای معنایی آن، کدهای اولیه استخراج و کدگذاری باز انجام شد. در ادامه با کدگذاری محوری، مفاهیم یا کدهایی که از نظر مضمون دارای مفاهیم مشابه و مشترک بودند تحت عنوان یک مقوله واحد نام‌گذاری شدند. این مقوله‌ها به عنوان مقوله‌های فرعی شناخته شدند. در نهایت در سومین مرحله از کدگذاری، کدگذاری گزینشی صورت پذیرفت. محاسبه پایایی کدگذاری‌ها از روش شاخص ثبات یا پایایی بازآزمون با مقدار ۸۰ درصد انجام یافت.

قلمرو جغرافیایی پژوهش

استان گیلان یکی از استان‌های شمالی ایران به مرکزیت شهر رشت است. این استان از شمال به دریای کاسپین و کشور آذربایجان، از غرب به استان اردبیل، از جنوب به استان زنجان و قزوین و از شرق به استان مازندران محدود می‌شود (شکل ۳). مساحت گیلان ۱۴۰۴۴ کیلومتر مربع بوده و طبق سرشماری سال ۱۳۹۵ جمعیت آن ۲۵۳۰۶۹۶ نفر می‌باشد. گیلان به دلیل برخورداری از طبیعت غنی

و میراث فرهنگی و تاریخی از قطب‌های گردشگری ایران به‌شمار می‌رود که سالانه گردشگران زیادی را از سراسر کشور جذب می‌نماید.



شکل ۳. موقعیت جغرافیایی محدوده پژوهش

یافته‌ها و بحث

کدگذاری باز

کدگذاری باز بخشی از تحلیلی است که با شناسایی، نام‌گذاری، مقوله‌سازی و توصیف پدیده‌هایی که در متن یافت می‌شود، همراه است. هدف اصلی کدگذاری باز، مفهوم‌سازی و برچسب‌زدن به داده‌هاست. در این مرحله از پژوهش، متون خط به خط بررسی شده و به هر مفهوم به صورت جداگانه یک کد اختصاص یافته است که نتایج آن در جدول (۳) آمده است. کدهای T به نظر گردشگران، کدهای M به نظر مدیران اقامتگاه‌های بوم‌گردی و کدهای E به متخصصان مربوط است.

کدگذاری محوری

کدگذاری محوری روند ارتباط دادن خرده مقولات به یک مقوله است. در این مرحله داده‌ها در فرایندی مستمر با هم مقایسه می‌شوند تا بعد از کدگذاری باز پیوند بین مقوله‌ها مشخص شود و کدهای مشابه به صورت خوشه‌ای در یک طبقه قرار گیرند. در کدگذاری محوری با ادغام موارد مشابه، طبقاتی با مفاهیم جدید تشکیل می‌شود. نتایج حاصل از این مرحله در جدول (۳) آورده شده است.

جدول ۳. طبقات گسترده و خرده طبقات حاصل از مفاهیم کدگذاری باز و محوری (منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

طبقات گسترده	خرده طبقات و کد مرتبط
بهره‌گیری از معماری بومی	شباهت اقامتگاه به بناهای قدیمی همان منطقه (T,M,E)، وجود عناصر معماری بومی در بنای اقامتگاه (T,M,E)، تکرار الگوهای معماری بومی (T)، حفظ اصالت معماری بومی در بنای اقامتگاه (T,M,E)
توجه به اصول پایداری	همانگی معماری با محیط و طبیعت (T,E)، احترام معماری به طبیعت (M,E)
القای حس زندگی بومی	القای حس زندگی سنتی در معماری اقامتگاه (T,E)، زندگی در اقامتگاه به عنوان تجربه زندگی گذشته (T,M,E)، لمس تاریخ در بنای اقامتگاه (T,E)
خاطره‌سازی فضا	نقش معماری در ایجاد جذابیت فضایی (T,M)، امکان تجربه‌های جدید توسط معماری (T,E)، ایجاد حس دل‌تنگی برای اقامتگاه عاملی در وفاداری (T)، ایجاد حس نوستالژی در مهمان (E)، فضای اقامتگاه موجب دوستی مهمان و میزبان شده و منجر به وفاداری گردشگر می‌گردد (E)
انعکاس فرهنگ در معماری	معماری بیانگر هنر و فرهنگ (T,E)، انعکاس فرهنگ در معماری (T,M)، معماری به عنوان شناسنامه فرهنگی (T)، احیا فرهنگ و معماری بومی (E)
درک سبک زندگی به کمک معماری	انعکاس سبک زندگی در معماری (T,E)، انتقال تجربه فضای بومی به نسل بعدی (T,E)
جذابیت جزئیات عناصر معماری	جذابیت سقف (T)، جذابیت کرسی (T)، تلفیق الگوهای کوچک و بزرگ (E)

دلزدگی از بناهای مدرن و علاقه به معماری قدیمی (T,M)، اثرگذاری کیفیت معماری در جذب گردشگر (T,M,E)، اهمیت معماری به اندازه مهمان نوازی (T,E)، اولین پرسش گردشگران در مورد معماری اقامتگاه است (M,E)، علاقه به اسکان در طبقه اول نسبت به همکف (M,E)	جذابیت معماری، سازه و تکنولوژی ساخت
جذابیت بناهای چوبی (T,M)، استفاده از خاک طبیعی به جای سنگفرش (M)، توجه گردشگران به مصالح و جزئیات اجرایی (M)، جذابیت استفاده از متریال‌های طبیعی (M)، تلفیق چوب و مصالح نوین (M,E)	اهمیت نوع مصالح
وجود دید و منظر مناسب (T,E)	دید و منظر
ترجیح بر وجود اتاق‌های انفرادی (T)، حفظ خلوت و حریم شخصی در فضای بسته (T,M,E)، نور مناسب اتاق‌ها (M,E)، با توجه به شیوع کرونا فضاهای خصوصی‌تر بهتر است (M)، اتاق اقامتی به مثابه اتاق مهمان در خانه‌های قدیم (E)	کیفیت فضای بسته
وجود سرویس بهداشتی در داخل اتاق (T,M,E)، وجود حمام اختصاصی برای هر واحد (T,M,E)	فضای بهداشتی مناسب
وجود نمایشگاه لباس‌های محلی (T,E)، وجود فضاهای آموزش غذاهای محلی گیلان (T,E)، وجود رستوران و سالن پذیرایی (T,M,E)، وجود آشپزخانه (T,M,E)، وجود رختشویخانه (T)، وجود اصطبل و فضای نگهداری دام (T,M,E)، وجود محلی برای پخت نان (T,E)، وجود انباری (T)، وجود فضای دورهمی (T,M,E)، وجود میز و نیمکت در فضاهای تجمعی (T)، وجود فضای بازی کودکان (T,M,E)، لزوم فضای زندگی میزبان در اقامتگاه (M,E)، وجود کافه (M)، وجود محلی برای آفرختن آتش (M)، وجود تنور نانوايي (M,E)، وجود دستگاه حصاربافی (M,E)، وجود آسیاب (M)، وجود فضای جمع کردن هیزم (M)، وجود فضای گلخانه (M)، وجود محلی برای نگهداری حیوانات خانگی دور از اتاق مهمان (M,E)، وجود فروشگاه محصولات خوراکی محلی (M,E)، وجود فروشگاه سوغات و صنایع دستی (M,E)، وجود سالن غذاخوری (M)، فضای خشک کردن محصولات کشاورزی (E)، وجود فضای شربت خانه (E)، وجود فضای دمنوش خانه (E)	وجود فضاهای خدماتی
علاقه به فضای نیمه باز (T,M,E)، وجود بالکن و تراس (T,M,E)، وجود آلاچیق (T,M)	جذابیت فضاهای نیمه باز
علاقه گردشگران به فضای باز (T,M,E)، وجود حیاط مناسب و زیبا (T,M)، وجود فضای پارک‌گونه (T)، وجود باغچه سبزیجات و صیفی‌جات (M,E)، وجود حوض (M)، فضا برای بازی‌های محلی (E)، وجود فضای پارکینگ (E)	کیفیت فضای باز
اهمیت چیدمان و مبلمان داخلی (T,E)، رنگ مناسب فضا (M,E)، وجود توالی فرنگی (M,E)، استفاده از مبلمان ترکیبی (M)، استفاده از فانوس به جای چراغ (M)	طراحی داخلی و مبلمان
القای حس آرامش در بناهای تاریخی (T)، جذابیت بناهای مرمتی (T,M,E)، حفظ بناهای تاریخی با تغییر کاربری به اقامتگاه (T,E)، وجود اقامتگاه در بافت تاریخی (T,E)	جذابیت بناهای مرمتی
استفاده از تکنیک‌های ساخت نوین با حفظ ظاهر سنتی (T,M,E)، ترکیب مصالح جدید و قدیم با حفظ ظاهر سنتی (T,E)، استفاده از تکنولوژی در بخش‌های پنهان بنا (T,M)	حفظ ظاهر سنتی بنا
ترکیب امکانات جدید با کالبد قدیم (T,M,E)، به روز کردن امکانات اقامتگاه (T,M)	وجود امکانات جدید

کدگذاری انتخابی

کدگذاری انتخابی یا گزینشی گام پایانی تحلیل کیفی است که در آن مقولات و مفاهیم فرمول‌بندی شده و روابط میان آن‌ها ترسیم می‌شود. در این مرحله جمله‌های قبلا کدگذاری شده دوباره با هم ترکیب می‌شود تا رابطه‌ای محسوس بین آن‌ها پدید آید و مقوله ارتباط‌دهنده سایر طبقات یا مفاهیم به یکدیگر شناسایی شود و چارچوب مفهومی پژوهش به تدریج شکل بگیرد. نکته مهم در این مرحله گردآوری تمام طبقات و خرده‌طبقات حول یک محور عمده است که زمینه مدل یا تئوری را فراهم می‌کند. فعالیت عمده و اصلی این مرحله، ایجاد خط سیر داستان است که همه طبقات را در بر می‌گیرد (Babasafari, 2020: 18). در پژوهش حاضر با تحلیل نتایج حاصل از مقوله‌های گسترده، چهار مقوله هسته‌ای شامل بر ویژگی‌های تاریخی فرهنگی و هویتی معماری، کیفیت فضایی، ریزفضاهای خدماتی و مصالح و جزئیات نمایان گردید که هریک از مقولات دارای مفاهیم مختص به خود مطابق با جدول (۴) می‌باشند.

جدول ۴. نمود مقوله‌ها در کدگذاری انتخابی (منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

مقوله‌های هسته ای	مقوله‌های گسترده
-------------------	------------------

ویژگی‌های تاریخی فرهنگی و هویتی معماری اقامتگاه	بهره‌گیری از معماری بومی، القای حس زندگی بومی، خاطره‌سازی فضا، انعکاس فرهنگ در معماری، درک سبک زندگی به کمک معماری، جذابیت بناهای مرمتی، حفظ ظاهر سنتی بنا
کیفیت فضایی	کیفیت فضای بسته، جذابیت فضاهای نیمه باز، کیفیت فضای باز، طراحی داخلی و مبلمان، توجه به اصول پایداری، دید و منظر
ریزفضاهای خدماتی	فضای بهداشتی مناسب، وجود فضاهای خدماتی، وجود امکانات جدید
مصالح و جزئیات اجرایی	جذابیت جزئیات عناصر معماری، جذابیت معماری، سازه و تکنولوژی ساخت، اهمیت نوع مصالح

بنای اقامتگاه یکی از اساسی‌ترین زیرساخت‌های بوم‌گردی می‌باشد که در تحقق اهداف بوم‌گردی نقش محوری ایفا می‌نماید. از این رو پژوهش حاضر به شناسایی ویژگی‌های معماری اثرگذار بر ایجاد حس رضایتمندی گردشگران در اقامتگاه‌های بوم‌گردی نواحی روستایی گیلان با استفاده از نظریه داده‌بنیاد پرداخته است. پس از مصاحبه‌های عمیق با ۳۱ نفر از متخصصان، مدیران اقامتگاه و گردشگران ۹۰ مفهوم شناسایی و با تجزیه و تحلیل بر روی آن‌ها ۱۹ مقوله محوری نمایان گشت و در نهایت ۴ مقوله هسته‌ای شامل بر "ویژگی‌های فرهنگی تاریخی و هویتی"، "کیفیت فضایی"، "ریزفضاهای خدماتی" و "مصالح و جزئیات اجرایی" شناسایی گردید.

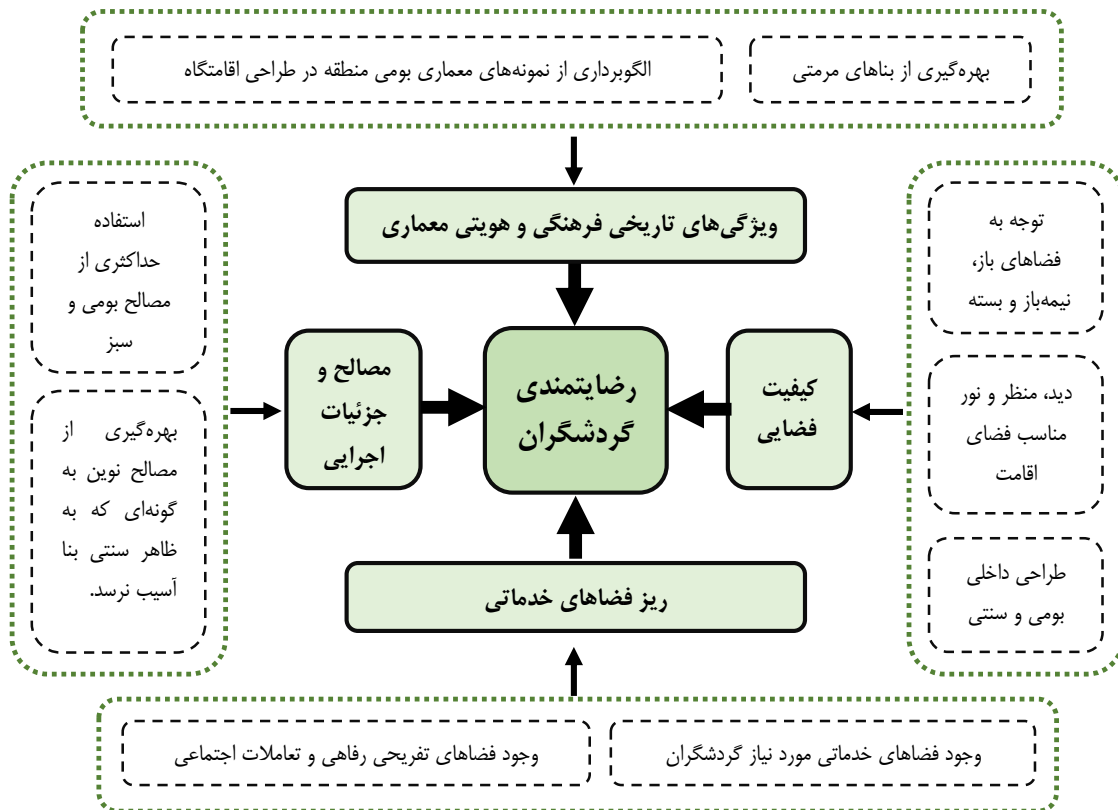
براساس یافته‌ها شباهت معماری بنای اقامتگاه، به بناهای کهن منطقه از عواملی است که در انتخاب اقامتگاه برای نخستین اقامت و نیز ایجاد تمایل به اقامت مجدد نقش دارد. این ویژگی امکان لمس تجربه زندگی بومی را در فضای کالبدی مشابه، برای بوم‌گردان که اغلب با هدف آشنایی با فرهنگ و سبک زندگی بومی به منطقه سفر نموده‌اند فراهم می‌آورد.

کیفیت فضایی همچون نور، دید و منظر مناسب اتاق‌ها، تامین فضای شخصی و خلوت از فاکتورهای مورد انتظار گردشگران می‌باشد. همچنین طراحی داخلی و استفاده از مبلمان سنتی جاذبه زیادی برای گردشگران دارد. در مصاحبه‌های انجام یافته طبق اظهارات گردشگران و مدیران اقامتگاه‌ها، فضاهای نیمه‌باز اعم از تالار و ایوان از فضاهای مورد علاقه گردشگران بوده و در صورت جانمایی و جهت‌گیری صحیح، در تمام طول سال بیشترین استفاده از فضاهای نیمه‌باز صورت می‌گیرد. همچنین یافته‌ها حاکی از آن است که فضای باز حیاط و محوطه نیز مانند فضاهای بسته و نیمه باز در جلب نظر گردشگران نقش کلیدی دارد. این موضوع بخصوص در اقامتگاه‌هایی که سطح اشغال زیادی دارند ملموس‌تر بوده و بازتاب این مساله در مصاحبه با مدیر و مهمانان اقامتگاه مشهود می‌باشد. از دیگر عوامل اثرگذار معماری در جلب رضایت گردشگران ریزفضاهای خدماتی اعم از فضای پذیرایی، فضای دورهمی و تعامل، فضای آموزش و فروش صنایع‌دستی و محصولات محلی، فضای بازی و سرگرمی کودکان، فضای عکاسی با لباس‌های محلی،

فضای نگهداری حیوانات خانگی و ... می‌باشد. طبق یافته‌های پژوهش وجود فضای زندگی مهماندار در اقامتگاه، موجب ارتباط عاطفی مابین مهمان و مهماندار شده و حس خاطره‌انگیزی سفر را افزایش می‌دهد که این امر یکی از عوامل مهم ایجاد رضایت در مهمان و تمایل به بازگشت مجدد به مقصد می‌شود. یکی از موارد مورد بحث در اقامتگاه مکان‌یابی سرویس بهداشتی و حمام می‌باشد. چرا که در الگوهای کهن، سرویس بهداشتی اغلب در گوشه‌ای از حیاط و دور از فضای مسکونی استقرار می‌یافت. طبق مصاحبه‌های انجام یافته، خواسته غالب گردشگران و متخصصان حوزه بوم‌گردی وجود حمام و سرویس بهداشتی در داخل اتاق‌ها می‌باشد. همچنین مدیران اقامتگاه‌هایی با این ویژگی نیز لزوم وجود سرویس بهداشتی در اتاق‌ها را تایید نمودند. برخی مدیران اقامتگاه این کار را نادرست دانسته و آن را سبب تغییر ذائقه گردشگران دانسته‌اند. نارضایتی این دسته از مدیران و اذعان به این نکته که گردشگران در مقام مقایسه، اقامتگاه با سرویس اختصاصی را به اقامتگاه ما ترجیح می‌دهند، خود دلیلی بر اهمیت و الزام قرارگیری حمام و سرویس بهداشتی در هر اتاق می‌باشد.

مصالح و جزئیات اجرایی بنای اقامتگاه‌ها از دیگر فاکتورهای مورد توجه گردشگران می‌باشد. با توجه به مصالح و تکنولوژی‌های نوین، برخی از مدیران اقامتگاه استفاده از مصالح جدید و صرفاً نازک‌کاری نما به شکل سنتی را برای احداث اقامتگاه پیشنهاد دادند. به عنوان مثال به دلیل سهولت اجرا و کاهش مقطعی هزینه‌ها، استفاده از اسکلت بتنی یا فلزی با روکش چوب در بنای اقامتگاه را مناسب دانسته‌اند. اما قریب به اتفاق گردشگران سازه چوبی و جزئیات معماری بومی را جاذب دانسته‌اند. بنابر اظهارات گردشگران و متخصصان، بنای اقامتگاه خود از جاذبه‌های سفر بوده و باید منحصر به فرد باشد. روش‌های نوین در سایر نقاط کشور نیز اجرا شده

و برای مهمانان جذابیتی ندارد. به علاوه اغلب بوم‌گردان گردشگران فرهنگی هستند و وفاداری به اصول پایداری در معماری و همسوبودن با قوانین جهانی بوم‌گردی، بر میزان رضایتمندی آن‌ها از اقامتگاه نقش دارد. از تحلیل و بررسی یافته‌ها و با استفاده از شیوه داده بنیاد و از طریق کدگذاری باز، محوری و گزینشی، ویژگی‌های معماری تاثیرگذار در جلب رضایت گردشگران شناسایی و مطابق با تصویر (۴) تبیین گردیده است.



شکل ۴. ویژگی‌های معماری تاثیرگذار در جلب رضایت گردشگران (منبع: یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۳)

نتیجه‌گیری

تمایل گردشگران به کسب تجارب اصیل فرهنگی، فرصت‌های جدیدی برای صنعت گردشگری و به‌طور خاص بوم‌گردی به‌وجود آورده است. اقامتگاه‌ها یکی از زیرساخت‌های اساسی برای تحقق بوم‌گردی می‌باشند. پژوهش حاضر با هدف شناسایی ویژگی‌های اثرگذار معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی در جلب رضایت گردشگران انجام یافته است. قلمرو مکانی تحقیق نواحی روستایی استان گیلان می‌باشد. در مرحله اول با بهره‌گیری از مرور نظام‌مند مبانی نظری و پیشینه تحقیق، مفاهیم اولیه مرتبط با موضوع استخراج شد و در گام بعد، با بهره‌گیری از ابزار مصاحبه، نظرخواهی از خبرگان این حوزه، مدیران و مهمانان اقامتگاه‌های بوم‌گردی گیلان انجام یافت. سپس بر اساس روش داده‌بنیاد در سه گام اصلی کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام شد. بنابر یافته‌های پژوهش ویژگی‌های هویتی فرهنگی معماری، کیفیت فضایی، ریزفضاهای خدماتی و مصالح و جزئیات اجرایی از مقولات معماری حائز اهمیت از دیدگاه گردشگران می‌باشد.

با مقایسه نتایج تحقیق حاضر با پژوهش‌های پیشین، چند مورد قابل تامل می‌باشد؛ این گزاره کلی که رضایتمندی گردشگران از یک مقصد، به وفاداری آن‌ها منجر می‌شود (Raeisi Nejad et al., 2021) تایید می‌گردد. کیفیت خدمات و تسهیلات ارائه‌شده در اقامتگاه نقشی مهم بر میزان رضایتمندی گردشگران ایفا می‌نماید (Kiani /Aghaei et al., 2015 /Song et al., 2012)

Raeisi Nejad et al., 2021 /Latifiyan et al., 2020 /Salmi et al., 2019). در مقایسه با نتایج حاصل از پژوهش حاضر با پژوهشی که توسط Raeisi Nejad et al (2021) با موضوع بررسی ارتباط ساختار معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی با میزان رضایتمندی گردشگران در استان مازندران انجام یافته علاوه بر ابعاد سه‌گانه کالبدی-فضایی، طبیعت‌گرایی و اجتماعی-فرهنگی، مصالح و جزئیات اجرایی نیز در جلب رضایتمندی گردشگران اثرگذار است. به علاوه همانند استان مازندران، در گیلان نیز دید و منظر مناسب، بهره‌مندی از نور طبیعی، ایوان و فضای نیمه‌باز از دیدگاه گردشگران عامل محبوبیت اقامتگاه محسوب می‌گردد. با تکیه بر نتایج حاصل از پژوهش، پیشنهادهایی به شرح زیر در راستای ایجاد اقامتگاه‌های جدید و یا توسعه و بهبود عملکرد اقامتگاه‌های موجود در گیلان ارائه می‌گردد:

- بهره‌گیری از بناهای کهن و مرمت و تغییر کاربری به اقامتگاه بوم‌گردی و الهام از الگوهای معماری بومی منطقه جهت احداث بنای اقامتگاه‌های جدید.
- استفاده از مصالح بومی مطابق با الگوهای کهن و استفاده از تکنیک‌ها و روش‌های ساخت سنتی تا حد امکان و تلفیق آن با مصالح و تکنولوژی نوین به گونه‌ای که خدشه‌ای به ظاهر سنتی بنا وارد نسازد.
- توجه به اصول پایداری در معماری اقامتگاه؛ استفاده از مصالح سبز و قابل بازیافت، بهره‌گیری حداکثری از انرژی‌های پاک و تجدیدپذیر، مدیریت منابع و صرفه‌جویی در مصرف انرژی به کمک روش‌های غیرفعال در اقامتگاه حائز اهمیت می‌باشد. با توجه به اقلیم منطقه یکی از راهکارها در این خصوص جمع‌آوری آب باران و استفاده از آن در محل مناسب می‌باشد.
- ایجاد دید و منظر مناسب و توجه به نورگیری مطلوب اتاق‌ها؛ تا حد امکان از نور طبیعی روز استفاده گردد.
- استفاده از مبلمان سنتی در اتاق‌ها؛ در طراحی داخلی و مبلمان از صنایع دستی بومی محلی مانند حصیربافی، مروارibافی، رشتی‌دوزی، بامبوBافی، گلیم و ... استفاده گردد.
- وجود حمام و سرویس بهداشتی اختصاصی در اتاق‌ها.
- ایجاد فضای خصوصی مناسب برای مهمانان به جهت تغییر سبک زندگی ناشی از پاندمی و بروس کرونا.
- در نظر گرفتن تالار و ایوان با تناسبات و جهت‌گیری مشابه الگوهای بومی.
- جانمایی مناسب اتاق مهماندار در محل اقامتگاه و ایجاد ارتباط مناسب با اتاق‌های مهمان.
- وجود فضاهای خدماتی مانند محل آموزش و فروش صنایع دستی محلی، فضای آموزش غذاهای محلی، فروشگاه سوغات و محصولات بومی، نمایشگاه لباس‌های محلی و آتلیه عکاسی، فضای بازی کودکان، فضای نگهداری حیوانات خانگی، فضای خشک کردن محصولات کشاورزی، فضای پذیرایی، شربت‌خانه و دمنوش‌خانه و در نظر گرفتن فضای تعامل و دورهمی به صورت فضای بسته، نیمه‌باز و باز.
- ایجاد باغچه، حوض، فضای افروختن آتش، آلاچیق با ظاهر سنتی و فضای باز برای اجرای بازی‌ها و مراسم محلی در حیاط و جانمایی پارکینگ در محل مناسب.
- تلفیق الگوهای کوچک، متوسط و بزرگ در مجموعه‌ها به منظور پاسخگویی به سلائی مختلف.

پژوهش حاضر به مطالعه پیرامون اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان گیلان پرداخته است که اکنون فقط در مناطق روستایی استان مشغول به فعالیت می‌باشند؛ نتایج حاصل از پژوهش می‌تواند به اقامتگاه‌های بوم‌گردی شهری در استان گیلان نیز تعمیم یابد. به این ترتیب که از نتایج حاصل از پژوهش می‌توان در طراحی اقامتگاه‌های روستایی و شهری استفاده نمود و نیز در توسعه و بهسازی اقامتگاه‌های موجود از آن‌ها بهره جست. باتوجه به نقش پررنگ معماری اقامتگاه در جذب گردشگر این موضوع در سایر نقاط کشور نیز قابلیت کنکاش دارد. همچنین نقش معماری در جلب رضایت گردشگران در سایر تاسیسات گردشگری مانند هتل‌ها و سایر مجموعه‌های اقامتی قابلیت تحقیق و بررسی دارد.

منابع

آریان پور، آزاد؛ جمشیدی، علیرضا؛ و جمینی، داوود. (۱۳۹۱). بررسی و تحلیل تبلیغات کلامی و تاثیر آن بر جذب گردشگران روستایی مطالعه موردی روستای پالنگان. *اولین همایش ملی گردشگری و طبیعت گردی ایران زمین*، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، شرکت هم اندیشان محیط زیست فردا.

آقایی، پرویز؛ رضویان، محمدتقی؛ سعیدی راد، مجید؛ و خرای، مصطفی. (۱۳۹۴). تحلیل مولفه‌های تاثیرگذار بر رضایتمندی از مقاصد گردشگری (موردپژوهی: گردشگران شهرستان قروه). *فصلنامه جغرافیایی فضای گردشگری*، ۴ (۱۴)، 97-113.

اصغرزاده، سمیه؛ عباسی، عنایت؛ و چوپچیان، شهلا. (۱۴۰۲). تعیین‌کننده‌های رضایتمندی و وفاداری گردشگران روستایی نسبت به اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان گیلان. *روستا و توسعه*، سال ۲۶ (۱)، ۱۶۷-۱۹۲.

باباصفیری، نافع. (۱۳۹۸). *تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی در مکس کیو دی ای*، چاپ اول، قم: انتشارات لوگوس.

برزگر، صادق. (۱۳۹۷). سنجش میزان رضایتمندی از کیفیت محیط مکان‌های گردشگری مطالعه موردی: شهر گرگان. *گردشگری شهری*، ۵ (۴)، ۱-۱۸.

حسنوند، احسان؛ و حسنوند، اسماعیل. (۱۳۹۰). امکان‌سنجی گردشگری روستایی و آثار آن بر توسعه روستایی (بررسی موردی منطقه کهمان در شهرستان سلسله). *توسعه روستایی*، ۳ (۲)، ۱۸۷-۲۰۰.

حلاج ثانی، محمدکاظم؛ مولائی هاشجین، نصرالله؛ و قریشی، محمدباسط. (۱۴۰۴). تحلیل نقش سیاست‌های گردشگری در افزایش روحیه و انگیزه کارآفرینی در روستاهای شهرستان رامسر. *فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۲۰ (۱)، ۱-۱۴.

دوستی ایرانی، مهناز؛ و باصولی، مهدی. (۱۴۰۰). تقاضای اقامتگاه بوم‌گردی مبتنی بر درک مزایای آن برای مقصد و هنجارهای ذهنی گردشگر: تاکید بر لزوم بازاریابی معنوی (مطالعه موردی: اقامتگاه‌های بوم‌گردی شهر یزد). *فصلنامه علمی پژوهشی برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری*، ۱۰ (۳۸)، ۱۲۵-۱۴۴.

رجبی، پرویز؛ مولائی هاشجین، نصرالله؛ و معتمدی‌مهر، اکبر. (۱۴۰۲). تبیین نقش اجتماعی-فرهنگی گردشگری در توسعه روستایی (مطالعه موردی: روستاهای جنوب غربی گیلان). *فصلنامه علمی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۸ (۳)، ۲۱۱-۲۲۴.

رستم پیشه، مریم؛ نصیرسلامی، سیدمحمدرضا؛ و تیزقلم زنوزی، سعید. (۱۳۹۸). ارزیابی و تحلیل تطبیقی ساختار کالبدی اقامتگاه‌های بوم‌گردی (مورد مطالعه: اقامتگاه‌های بوم‌گردی تالارخانه بردبار و دیلمای گشت استان گیلان). *نشریه علمی پژوهشی برنامه‌ریزی توسعه کالبدی*، ۶ (۲)، ۱۱۱-۱۳۲.

رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا؛ رمضان‌نژاد، یاسر؛ و پورطاهری، مهدی. (۱۳۹۶). سنجش رضایت گردشگران از مقاصد گردشگری ساحلی مناطق روستایی استان گیلان. *پژوهش‌های جغرافیای انسانی*، ۴۹ (۳)، ۵۷۱-۵۸۵.

رئیس‌نژاد، امیرافشین؛ جهانبخش، حیدر؛ و میر حسینی، سیدمحمد. (۱۴۰۰). بررسی ارتباط ساختار معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی با میزان رضایتمندی گردشگران مطالعه موردی: اقامتگاه‌های بوم‌گردی روستای جنت‌رودبار، رامسر، استان مازندران. *فصلنامه علمی پژوهشی گردشگری و توسعه*، ۱۰ (۱)، ۸۱-۹۴.

رئیس‌نژاد، امیرافشین؛ میر حسینی، سیدمحمد؛ جهانبخش، حیدر؛ و تیموری، محمود. (۱۴۰۱). ارزیابی میزان رضایتمندی گردشگران از کیفیت معماری اقامتگاه‌های بوم‌گردی با هدف تبیین ضوابط ساماندهی آن‌ها (مطالعه موردی: اقامتگاه‌های بوم‌گردی روستایی تنکابن، استان مازندران). *روستا و توسعه*، سال ۲۵ (۴)، ۴۴-۱۹.

سلیمانی، منصور؛ محمدنژاد، علی؛ خدادادی، پروین؛ و عطایی، وحید. (۱۳۹۴). سنجش رضایتمندی گردشگران از شهر مهاباد با تاکید بر گردشگری خرید. *فصلنامه علمی پژوهشی اقتصاد و مدیریت شهری*، ۳ (۱۰)، ۱۳۹-۱۵۵.

سیدهاشمی، ندا. (۱۳۹۸). نقش تصویر برند اقامتگاه‌های بوم‌گردی بر روی وفاداری گردشگران (مورد مطالعه: گردشگران اقامتگاه‌های بوم‌گردی در شهرستان کاشان). (پایان‌نامه منتشر نشده کارشناسی ارشد رشته اکوتوریسم). دانشگاه علم و فرهنگ، تهران، ایران. استاد راهنما: سید سعید هاشمی.

شفیعی، زاهد؛ و ربانی، راضیه. (۱۳۹۷). *بوم‌گردی و اقامتگاه‌های دوستدار طبیعت*، جلد اول، تهران: انتشارات مهکامه.

صالحی، صادق؛ و حبیبی، سونا. (۱۴۰۲). تأثیر برنامه‌های توسعه اجتماعی بر رفتارهای محیط‌زیستی (مورد مطالعه: مناطق روستایی استان گیلان). *توسعه محلی (روستایی-شهری)*، ۱۵ (۱)، ۸۸-۱۱۵.

فخر جمالی، هاله؛ صحرایی‌نژاد، نسیم؛ و موسوی فاطمی، حسین. (۱۴۰۰). تحلیل پهنه‌بندی توسعه پایدار بوم‌گردی روستایی با بهره‌گیری از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) (موردپژوهی: روستای سردابه استان اردبیل). *معماری و شهرسازی پایدار*، ۹ (۲)، ۶۵-۷۷.

فروتن، زهرا؛ مولایی هاشجین، نصرالله؛ و قریشی، محمد باسط. (۱۴۰۴). بررسی اثرات زیست‌محیطی و اجتماعی گردشگری روستایی در روستاهای شهرستان رودسر در دو دهه اخیر. *فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۲۰ (۳)، ۱-۱۱.

کیانی سلمی، صدیقه؛ شاطریان، محسن؛ و شیخ‌زاده، فاطمه. (۱۳۹۸). تحلیل کیفیت و تبیین مطلوبیت اقامتگاه‌های سنتی کاشان و نقش آن در رضایتمندی گردشگران شهری. *مجله جغرافیا و توسعه فضای شهری*، ۶ (۱۰)، ۱۶۵-۱۸۴.

گودرزوند چگینی، مهرداد؛ و مولائی هاشجین، نصرالله. (۱۳۸۸). تحلیلی پیرامون راهکارهای توسعه صنعت گردشگری در استان گیلان. *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی (چشم‌انداز جغرافیایی)*، ۴ (۸)، ۱۷۹-۱۹۲.

لطیفیان، محمد؛ شریف‌زاده، محمد شریف؛ عبدالله‌زاده، غلامحسین؛ و ملاحسینی، ابوالفضل. (۱۳۹۹). بررسی کیفیت خدمات و تمایل به استفاده مجدد در کسب‌وکارهای محلی: مورد اقامتگاه‌های بوم‌گردی در استان گلستان. *نشریه راهبردهای کارآفرینی در کشاورزی*، ۷ (۱۳)، ۲۴-۳۴.

لهونیان، وریا؛ سالم، محمد دانا؛ و منوچهری، سوران. (۱۴۰۲). تحلیلی بر شرایط توسعه و عملکرد اثربخش اقامتگاه‌های بوم‌گردی در نواحی روستایی پیرامون تالاب زریوار شهرستان مریوان مبتنی بر رویکرد سیستمی مدیریت گردشگری. *مجله علمی جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی*، ۳۴ (۴)، ۴۳-۶۸.

محمدی گرمی، علیرضا؛ آمار، تیمور؛ و قریشی، محمد باسط. (۱۴۰۳). تحلیل نقش اقامتگاه‌های بوم‌گردی در نظام گردشگری با تاکید بر بعد اقتصادی (مطالعه موردی: مناطق روستایی شهرستان رشت). *فصلنامه علمی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۸ (۳)، ۱۹۹-۲۱۲.

مهتا، هیتش؛ ال بابیز، آنا؛ و اولوکلین، پائول. (۱۳۹۸). *دستورالعمل‌های جهانی برای ایجاد و توسعه اقامتگاه‌های بومی (بوم‌گردی)*، (ترجمه تقی اکبرپور)، جلد اول، تهران: انتشارات مهکامه.

مهدوی‌نژاد، محمدجواد؛ و بهرامی، منیره. (۱۳۹۳). نسبت یادمان‌گرایی و پایداری در معماری معاصر ایران، نمونه: مساجد معاصر، معماری و شهرسازی پایدار، ۲ (۱)، ۴۳-۵۶.

نظری زاده دهکردی، نرگش؛ عباسی، رسول؛ و معینی، حسین. (۱۴۰۲). ارائه چهارچوب کیفیت خدمات اقامتگاه‌های بوم‌گردی استان چهارمحال و بختیاری. *گردشگری و توسعه*، ۱۲ (۲)، ۱۵-۳۳.

وثوقی، لیلا؛ و دادورخانی، فضیله. (۱۳۹۵). *مروری بر رویکردها و مدل‌های برنامه‌ریزی گردشگری*. چاپ اول، تهران: انتشارات مهکامه.

هزارجریبی، جعفر؛ و نجفی، ملک محمد. (۱۳۹۱). بررسی جامعه‌شناختی عوامل موثر بر توسعه گردشگری در ایران با رویکرد جذب گردشگران خارجی. *فصلنامه جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی*، ۲۳ (۳)، ۱۳۳-۱۴۶.

Huyen Le, B., Binh Le, T., Chinh Le, H., Hieu Le, Q., & Ngo, C. (2020). Examining the structural relationships of destination image and tourist satisfaction. *Management Science Letters*, 10(9), 1993-2000.

Kanoknon, S. (2009). *Tourist motivation to use homestays in Thailand and their satisfaction based on the destination's cultural and heritage-based attribute* (Master of Science), Academic University of Missouri Columbia. Prebensen.

Song, H., Van der Veen, R., Li, G., & Chen, J.L. (2012). The Hong Kong tourist satisfaction index. *Annals of Tourism Research*, 39 (1), 459-479.

Suhartanto, D., Brien, A., Primiana, I., Wibsono, N., & Triyuni, N. (2019). Tourist loyalty in creative tourism: the role of experience quality, value, satisfaction, and motivation. *Current Issues in Tourism*, 23(12), 1-13.

References

- 1- Aghaei, p., Razavian, M. T., Saeedi Rad, M., & Khazaei, M. (2015). Analysis of effective factors on the tourists' satisfaction of destinations case study: tourists visiting ghorveh. *Geographical Journal of Tourism Space*, 4(14), 97-113.
- 2- Arianpour, A., Jamshidi, A., Jamini, D., & Khoshnazar, M. (2013). Investigation and analysis of Verbal advertising and its effect on attracting rural tourists: a case study of Palangan village. *First National Conference on Tourism and Ecotourism of Iran*, Hamedan.
- 3- Asgharzadeh, S., Abbasi, E., & Choobchian, Sh. (2023). Determinants of Satisfaction and Loyalty of Rural Tourists towards Ecotourism Residences in Gilan Province. *Village and Development*, 26 (1), 167-192.
- 4- Babasafari, N. (2020). Qualitative Data Analysis in MAXQDA 2020. Qom: Logos.
- 5- Barzegar, S. (2019). Assessing the satisfaction of the quality of the tourist environment (Case study: Gorgan city). *Urban tourism*, 5(4), 1-18.
- 6- Doosti-Irani, M., & Basouli, M. (2021). Demand of an eco-lodge based on understanding its benefits for the destination and the tourist's mental norms: an emphasis on the need for spiritual marketing (Case study: Eco-lodges in Yazd City). *Journal of Tourism Planning and Development*, 10(38), 125-144.
- 7- Fakhrijamali, H., Sahraei Nejad, N., & Moosavi Fatemi, S. H. (2021). Analysis of Zoning for Sustainable Development in Rural Ecotourism Using Analytical Hierarchy Process (AHP) Case Study: Sardabeh Village of Ardabil Province. *Journal of Sustainable Architecture and Urban Design*, 9(2), 65-77.
- 8- Foroutan, Z., Molaeih Hashjin, N., & Ghoreyshi, M.B. (2025). Investigating the Environmental and Social Effects of Rural Tourism in the Villages of Rudsar County in Guilan Province in the last two Decades. *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 20 (3), 1-11.
- 9- Godarzvand Chegini, M., & Molaeih Hashjin, N. (2009). Analyzing the role of ecotourism accommodations in the tourism system with an emphasis on the economic dimension (case study: rural areas of Rasht city). *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 4 (8), 179-192.
- 10- Hallaji Sani, M.K., Molaeih Hashjin, N., & Ghoreyshi, M.B. (2025). Analysis of the Role of Tourism Policies in Increasing Entrepreneurial Spirit and Motivation in the Villages of Ramsar County. *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 20 (1), 1-14.
- 11- Hasanvand, E., & Hasanvand, S. (2012). Rural tourism feasibility and its effects on rural development: kahman region case study. *Journal of Community Development* , 3(2), 187-200
- 12- Hezarjaribi, J., & Najafi, M. M. (2012). A Study on the Satisfaction Rate of Foreign Tourists in Iran. *Geography and Environmental Planning Journal*, 23(3), 133-146.
- 13- Huyen Le, B., Binh Le, T., Chinh Le, H., Hieu Le, Q., & Ngo, C. (2020). Examining the structural relationships of destination image and tourist satisfaction. *Management Science Letters*, 10(9), 1993-2000.
- 14- Jafari Mehrabadi, M., Emami, F., & Sejodi, M. (2016). Assessing the Social Capital Indicators Affecting Tourist Satisfaction (Case Study: Masuleh Town). *Journal of Tourism Planning and Development*, 5(18), 73-96.
- 15- Kanoknon, S. (2009). Tourist motivation to use homestays in Thailand and their satisfaction based on the destination's cultural and heritage-based attribute (Master of Science), Academic University of Missouri Columbia. Prebensen.
- 16- Kiani Salmi, S., Shaterian, M., & Sheikh Zadeh, F. (2019). Analyzing the Utility of Traditional Quarters of Kashan and their Relation to the Tourists' Satisfaction. *Geography and Urban Space Development*, 6(1), 165-184.

- 17- Lahonian, V., Salem, M.D., & Manoochehri, S. (2023). An Analysis of the Development Conditions and Effective Performance of Ecotourism Residences in the Rural Area around the Zarivar Wetland in Marivan City. *Geography and Environmental Planning*, 34 (4), 43-68.
- 18- Latifiyan, M., Sharifzadeh, M. S. Abdollahzadeh, G., & Mollahosseini, A. (2020). Evaluation of Service Quality and Willingness to Reuse in Local Businesses: The Case of Eco-Resorts in the Golestan Province. *Journal of Entrepreneurial Strategies in Agriculture*, 7(13), 24-34.
- 19- Mahdavinejad, M. J., & Bahrani, M. (2014). Interaction of Monumentalism and Sustainability in Contemporary Architecture of Iran. *Journal of Sustainable Architecture and Urban Design*, 2(1), 43-56.
- 20- Mehta, H., Baez, A. L., & O'Loughlin, P. (2019). International ecolodge guidelines, 2002. (T. Akbarpour). Tehran: mahkameh.
- 21- Mohamadi Garfami, A., Amar, A., & Ghoreyshi, M.B. (2024). Analysis of the role of ecotourism residences in the rural economy of Rasht County. *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 19 (1), 199-212.
- 22- Nazarizadeh Dehkordi, N., Abbasi, R., & Moeini, H. (2023). Providing a framework of Service Quality for Chaharmahal and Bakhtiari Ecological Resorts. *Journal of Tourism and Development*, 12 (2), 15-33.
- 23- Raeisi Nejad, A. A., Mirhoseini, S. M., & jahanbakhsh, H. (2021). Study the Relationship between Architecture Structure of Eco tourist Residence with Tourist Satisfaction (Case Study: Residence of Janat Rudbar Village, Ramsar, Mazandaran Province). *Journal of Tourism and Development*, 10(1), 81-94.
- 24- Raeisi Nejad, A. A., Mirhoseini, S. M., jahanbakhsh, H., & Teimouri, M. (2021). Evaluating tourist Satisfaction from Architectural Quality of Ecolodges with the Aim of Determining the Principles for Organizing Them (Case Study: Villages of Tonekabon County, Mazandaran Province). *Village and Development*, 25(4), 19-44.
- 25- Rajabi, P., Molaei Hashjin, N., & Motamedimehr, A. (2023). Explaining the Social-Cultural Role of Tourism in Rural Development (Case Study: Southwest Rurals of Guilan). *Journal of Studies of Human Settlements Planning* 18 (1), 211-224.
- 26- Rokneddin Eftekhari, A., Ramezannejad, Y., & Pourtaheri, M. (2017). Measuring of tourists satisfaction of coastal tourist destinations in rural areas of Guilan Province. *Human Geography Research*, 49(3), 571-585.
- 27- RostamPisheh, M., Nasir Salami, S. M., & Tizghalam Zonouzi, S. (2019). An Evaluation and Comparative Analysis of Physical Structures in Eco-Tourism Resorts (Case Study: Telarkhaneh Bordbar and Deylmay Gasht; Guilan Province). *Journal of Physical Development Planning*, 4(2), 117-138.
- 28- Salehi, S., & Habibi, S. (2023). Social development programs and environmental behaviors (Case study: Rural area of Gilan province). *Community Development (Rural and Urban)*, 15 (1), 87-115.
- 29- Seyed Hashemi, N. (2019). The role of the brand image of eco-residences on the loyalty of tourists (case study: tourists of eco-residences in Kashan city) (Master of Science), University of Science and Culture.
- 30- Shafiei, Z., & Rabbani, R. (2018). Ecotourism and nature-friendly accommodations. Tehran: mahkameh.
- 31- Soleimani, M., Mohammadnejad, A., Khodadadi, Parvin, & Ataei, Vahid. (2015). Measuring tourists' satisfaction of the mahabad city with an emphasis on shopping tourism. *Journal of Urban Economics and Management*, 3(10), 139-155.
- 32- Song, H., Van der Veen, R., Li, G., & Chen, J.L. (2012). The Hong Kong tourist satisfaction index. *Annals of Tourism Research*, 39 (1), 459-479.
- 33- Suhartanto, D., Brien, A., Primiana, I., Wibsono, N., & Triyuni, N. (2019). Tourist loyalty in creative tourism: the role of experience quality, value, satisfaction, and motivation. *Current Issues in Tourism*, 23(12), 1-13.
- 34- Vosughi, L., & Dadvarkhani, F. (2016). An overview of tourism planning approaches and models. Tehran: mahkameh.